

інформації лише у Законі України «Про Національну поліцію» фігурує мінімум у 8-ми значеннях.

Проте, якщо звернутися до законопроекту Закону України «Про Національну поліцію» № 1692, помічаємо, що для позначення протиправної дії або бездіяльності, яка посягає на громадський або державний порядок використовується термін «адміністративний проступок». У Кодексі України про адміністративні правопорушення це суспільне явище позначається терміном «адміністративне правопорушення», а «адміністративний проступок» є його паралельною формою. Зважаючи на те, що наведені визначення є тотожними, подібна розбіжність не була катастрофічною, проте все ж суперечила впровадженню тривалому і складному процесу уніфікації.

Розглянемо, чому приведення до єдиного стандарту є таким необхідним процесом для законодавства і є показником його ефективності.

Перш за все, уніфікація здатна забезпечити узгодженість внутрішню кооперативність законодавства, а отже підвищити рівень техніко-юридичної ефективності законодавства [1, с. 76].

Також відсутність синонім та паралельних термінів сприяє уникненню правових помилок у юридичній практичній діяльності. Однозначність та сталість термінології звужує кількість можливих шляхів її інтерпретування.

Отже, саме уніфікація має найбільш значущу роль у процесі створення системи термінів, позбавлених протиріч, що, в свою чергу, забезпечує уникнення багатозначності тлумачення законодавства, стандартизує його та сприяє приведенню до єдиної норми. Це забезпечує не лише зручності застосування у практичній діяльності, а й гармонізує законодавство в цілому, що безперечно є показником його ефективності.

Список використаних джерел

1. Проценко Г. П. та ін. Правнича лінгвістика : навч. посіб. / за заг. ред. С.М. Гусарова. Київ: А. В. Паливода, 2010. 312 с.

Пустова Вікторія Володимирівна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ
*Науковий керівник: Проценко Галина
Петрівна*, старший викладач кафедри
правничої лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ

ПАРОНИМИ В ЮРИДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Мова права є надзвичайно важливим фактором проведення в життя державної волі. Мова безпосередньо не впливає на зміст законодавства, але ступінь досконалості, точність і ясність закону

значною мірою залежать від мови, якою він написаний, від рівня розвитку мовних норм. Наприклад, довготривале функціонування в українському законодавстві й судочинстві не лише української, але й російської мови зумовлює сьогодні поняттєву неузгодженість термінів, що призводить до неточності формулювань. На потребу нагального впорядкування україномовного поняттєвого апарату юриспруденції та подальшого дослідження питань юридичної термінології звернули увагу українські мовознавці та юристи: Н. Артикуца, Ю. Прадід (теорія юрислінгвістики), О. Сербенська (історія становлення мови права), Г. Онуфрієнко і Н. Руколянська (словотвір), С. Головатий, Ю. Зайцев та І. Усенко (загальна характеристика мови законодавства) тощо.

У широкому розумінні мовною нормою в термінології вважають правильність утворення і вживання термінів. Термінологія будь-якої наукової галузі знань формується на ґрунті національної літературної мови – мови унормованої і впорядкованої [1].

Серед питань професійної мовної культури увагу привертають приклади паронімічних та омонімічних відношень у політологічній терміносистемі.

Пароніми (*грецьк. para – біля, мимо і опута – ім'я*) – слова, подібні за зовнішньою формою у морфемному складі і звучанні, але відмінні за значенням. Найчастіше це спільнокореневі слова: *авторитетний – авторитарний, програмний – програмовий, надягати – одягати, пригадати – прогадати*. Цілеспрямоване використання паронімів – ефективний засіб посилення виразності, підвищення дієвості тексту художньої літератури, публіцистики, усного публічного мовлення. Паронімія – явище, суміжне з омонімією. З омонімами пароніми близькі як слова різного семантичного плану, але які мають часткову подібність за звуковим оформленням. Пароніми ближчі не до власне лексичних омонімів, а до фонетичних (*демократія (народовладдя) – тимократія (форма правління, за якої державна влада перебуває у привілейованій меншини, що володіє високим майновим цензом, є однією з форм олігархії)*).

Сплутування термінів у паронімічних парах можна пояснити не лише схожістю їх звучання, але й їхньою значеннєвою близькістю, недостатнім знанням змісту одного чи кількох слів, некомпетентністю мовця у тій сфері діяльності, звідки взято слово. Наприклад, *монополістичний (стос, монополістів) і монополний (стос, монополії)*. Пароніми-запозичення можуть бути спільнокореневими; *автономія (форма самоуправління частини території держави, наділена самостійністю у вирішенні питань місцевого значення) і автономність (відносна незалежність / політичних інститутів)*.

Серед термінів розрізняють різнокореневі утворення, наприклад: апартеїд (політика расової сегрегації, дискримінації, що проводилася урядом ПАР у ХХ ст.) і апатрид (особа без громадянства).

Щоб запобігти неправильному вживанню термінів-паронімів, варто враховувати значення питомих та запозичених словотвірних

елементів (коренів, префіксів, суфіксів, префіксоїдів, суфіксоїдів). Напр., *глобалізм* (сукупність поглядів на глобалізацію, які полягають у позитивній оцінці її) і *глобалізація* (процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції); *виборці* (громадяни, які мають право голосувати на виборах) і *виборники* (члени колегії виборників у США) [2].

Паронімія в термінології й загальнонавчаваній лексиці має спільні риси. Звичайно виокремлюють зовнішню системну паронімію, коли одне найменування паронімічного ряду належить до терміносистеми, а друге є загальнонавчаваним словом або терміном іншої галузі: *люстрація* (заборона функціонерам високого рангу усунутої від влади в країні політичної партії протягом певного часу обіймати посади в держапараті, обиратися в представницькі органи, бути суддями) та *ілюстрація*, і внутрішню системну паронімію: *політика* (загальний напрям, характер діяльності держави, певного класу, політичної партії) – *політія* (найправильніша форма держави, за Аристотелем, в умовах якої більшість керує в інтересах загального блага, поєднання найкращих рис аристократії і демократії) – *політологія* (наука про політику).

Отже, явище паронімії притаманне і юридичній термінології. Потрібно уважно ставитися до вживання паронімів в юридичному мовленні.

Список використаних джерел

1. Проценко Г. П. та ін. Правнича лінгвістика : навч. посіб. / за заг. ред. С.М. Гусарова. Київ: А.В. Паливода, 2010. 312 с.
2. Тодор О. Пароніми та омоніми в політологічній терміносистемі. *Культура слова*. 2017. № 87. С. 196.

Каручеру Уляна Андріївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: Красницька Анжела Віталіївна, доцент кафедри правничої лінгвістики Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ПОЛІСЕМІЯ ТА СИНОНІМІЯ В ЗАКОНОДАВЧИХ ТЕКСТАХ

Питання полісемії та синонімії термінів у різних терміносистемах вважаються одними із найбільш дискусійних. Це підтверджують окремі матеріали наукових розробок, автори яких описують окреслене явище в різних галузевих терміносистемах. Н. В. Руколянська стверджує, що здатність слова, а отже, і терміна як мовного знака поняття, до багатозначності – невід’ємна властивість мови й основа семасіологічних законів [1, с. 124]. Традиційно прийнято розглядати полісемію як